

ALEKSEI NAVALNYI PATRIOOTTI

MUISTELMAT

*Venäjältä englanniksi kääntänyt Arch Tait
yhdessä Stephen Dalzielin kanssa,
ja tämän englanninkielisen käsikirjoituksen
on suomentanut Kyösti Karvonen.*



Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

F I L I FINNISH
LITERATURE
EXCHANGE

FILI – Kirjallisuuden vientikeskus on tukenut tämän teoksen kääntämistä.

Englanninkielinen alkutös *Patriot. A Memoir*

Copyright © 2024 by Yulia Navalnaya and the Estate of Alexei Navalny
Published by arrangement with The Robbins Office, Inc.
International Rights Management: Susanna Lea Associates

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

Kuvaliitteen valokuvat on julkaistu Navalnyin perheen luvalla, ellei toisin mainita.

ISBN 978-951-1-41861-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024



4041 0037
Painotuote

OSA I

LÄHELLÄ KUOLEMAA

1

Kuoleminen ei oikeastaan tehnyt kipeää. Jos en olisi ollut vetämässä viimeisiäni, en olisi ikinä mennyt pitkäksi lentokoneen vessan edessä olevalle lattialle. Kuten voitte kuvitella, se ei ollut kovin siisti.

Olin lentämässä Moskovaan Tomskista, Siperiasta, ja olin hyvin tyytyväinen. Aluevaalit oli määrä pitää kahden viikon päästä useissa Siperian kaupungeissa. Minulla ja kollegoillani Korruptionvastaisesta säätiöstä oli vakaa aikomus aiheuttaa tappio hallitsevalle Yhtenäinen Venäjä -puolueelle. Voitto noilla alueilla antaisi tärkeän viestin, ettei Vladimir Putin ollut edes kahdenkymmenen vallassaolovuotensa jälkeen kaikkivoipa eikä edes erityisemmin pidetty tuossa osassa Venäjää, vaikkakin hyvin monet seurasivat, miten jotkut puhuvat päät lauloivat ylistyslaulujaan kansakunnan johtajalle televisiossa kellon ympäri.

Minua oli vuosikausia estetty asettumasta ehdolle vaaleissa. Vallanpitäjät eivät tunnustaneet johtamaani poliittista puoluetta ja olivat kieltäytyneet rekisteröimästä sitä yhdeksän kertaa kahdeksassa vuodessa. Jostakin syystä emme koskaan onnistuneet ”täyttämään lomakkeita oikein”. Silloin kun joskus erittäin harvoin joku

ehdokkaistamme sai nimensä ehdokaslistalle, hänen vaalikelpoisuutensa estämiseksi löydettiin mitä kaukaa haetuimpia tekosyitä. Verkostoltamme, jolla oli enimmillään jopa 80 aluetoimistoa, joka oli yksi suurimmista maassa ja joka oli jatkuvasti viranomaisten hyökkäysten kohteena, vaadittiin skitsofreenista kykyä voittaa vaaleja, joihin osallistuminen oli meiltä kielletty.

Itsevaltaisessa maassa, jossa vallanpitäjille oli ollut yli kaksikymmentä vuotta tärkeintä istuttaa äänestäjien mieleen käsitys, ettei näillä ollut valtaa ja etteivät nämä voineet muuttaa mitään, ei ollut koskaan helppoa taivutella ihmisiä äänestämään. Silti toisaalta ihmisten tulot olivat laskeneet seitsemänä vuonna perätysten. Jos edes kolmannes heistä, jotka olivat kyllästyneitä vallanpitäjiin, saataisiin houkutelluiksi äänestyskoppiin, ei yhdelläkään Putinin ehdokkaalla olisi mitään mahdollisuuksia. Mutta miten saada ihmiset äänestämään? Maanittelemalla? Tarjoamalla palkkiota? Valitsemamme vaihtoehto oli se, että yrittäisimme saada ihmiset todella hattuuntuneiksi.

Kollegani ja minä olimme useiden edellisten vuosien ajan kuvanneet Venäjän korruption loputonta saippuaopperaa. Viime aikoina tekemiemme ohjelmien miltei jokaista jaksoa oli katsottu YouTubessa kolmesta miljoonasta viiteen miljoonaa kertaa. Kun ottaa huomioon Venäjän todellisuuden, alusta lähtien olimme luopuneet arkailevasta journalistisesta tavasta käyttää loputtomia määritteitä – ”väitetty”, ”mahdollinen”, ”huhuttu” – joita juridiset neuvonantajat kovin rakastavat. Kutsuimme varasta varkaaksi ja korruptiota korruptioksi. Jos jollakulla oli valtava kartano, emme ainoastaan kertoneet sen olemassaolosta, vaan mieluumminkin videoimme sen drooneilla ja näytimme kiinteistön kaikessa loistossaan. Otimme selvää kiinteistön arvosta ja vertailimme arvoa kiinteistön virallisesti omistaneen tahon vaatimattomiin tuloihin.

Korruptiota voi teoretisoida niin paljon kuin tahtoo, mutta olen suosinut suurempaa lähestymistapaa. Tutkimalla esimerkiksi presidentin lehdistöedustajan häävalokuvia ja keskittymällä niissä morsius-

parin suutelemisen sijaan hänen hihansuustaan kurkistavaan silmiinpistäväään rannekelloon. Saimme vahvistuksen sveitsiläiseltä välittäjältä, että kello maksoi 620 000 dollaria. Paljastimme tämän maamme asukkaille, joista joka viides elää 160 dollarilla kuussa eli köyhyysrajan alapuolella, jota olisi täsmällisempää kuvata puutteenalaisuuden rajaksi. Kun olimme suuttaneet riittävästi katsojiamme korruptoituneen virkakunnan hävyttömyydestä, ohjasimme heidät verkkosivulle, joka listasi heidän alueeltaan ne, joita heidän pitäisi äänestää, jos he eivät halunneet jatkaa byrokraattiansa loistoelämän tukemista.

Se toimi.

Viihdytimme ja samanaikaisesti raivostutimme yleisöämme kuvilla ”maatamme hallitsevien nöyrien patrioottien” viettämästä elämästä. Selitimme, miten korruption mekanismit toimivat, ja vaadimme käytännön toimia mahdollisimman suuren vahingon aiheuttamiseksi Putinin järjestelmälle. Materiaali ei loppunut meiltä koskaan.

Kun katselin ulos lentokoneen ikkunasta, mietin sitä, että meillä oli nyt riittävästi kuvamateriaalia kahteen tai kolmeen siperialaiskaupunkien korruptiosta kertovaan YouTube-videoon. Usea miljoona ihmistä katsoisi niitä, eivätkä sadattuhannet Novosibirskissa ja Tomskissa asuvat vain katsoisi, vaan olisivat kyllin raivoissaan noudattaakseen kutsuamme mennä vaaliurnille ja äänestää Putinin puolueen ehdokkaita vastaan.

Hymyilin vinosti, kun muistelin tapoja, joilla aikeistamme tienneet viranomaiset olivat yrittäneet tehdä suunnitelmamme tyhjäksi. Ympäri Venäjää suuntautuvat matkani olivat virkamiehille kuin punainen vaate härälle. He pitivät vierailujani uhkaavina ja tehtäivät loputtomia rikossyytteitä estääkseen matkustamiseni; syytetty kun ei voi lähteä asuinalueeltaan. Vuodesta 2012 lähtien olin ollut vuoden kotiaarestissa, ja vielä useampina vuosina minua oli kielletty lähtemästä Moskovasta.

Kaksi kuukautta aikaisemmin valtion kontrolloiman Russia Today -propagandakanavan yllytyksestä oli nostettu uusi naurettava rikos-

juttu, jossa minua syytettiin ”sotaveteraanin solvaamisesta”. Sitä oli seurannut toinen syyte, joka esti minua lähtemästä Moskovasta. Olin pitänyt matkustusrajoitusta laittomana, viitannut sille kintaalla ja lähtenyt Siperiaan tälle viimeisimmälle tutkimusmatkalle. Kollegani ja minä olimme tuomassa kotiin satoja gigabittejä kuvamateriaalia, mukaan lukien paikallisen opposition haastatteluja ja videon vallanpitäjiä tukevan duuman jäsenen virka-asunnosta, joka oli rakennettu tiukasti yksityiselle saarelle. Kuvamateriaali oli salattu, ladattu palvelimelle ja odotti editointia.

Odotin innokkaasti Yhtenäisen Venäjän päihittämistä Tomskissa ja sitä, että se saisi nenilleen ainakin Novosibirskissa. Ajatus siitä, että lisääntyneestä pelottelusta huolimatta olimme vain vahvistuneet, tuotti mielihyvää. Kahden viime vuoden aikana toimistoihimme oli tehty yli 300 iskua, joissa mustiin naamioihin pukeutuneet ihmiset sahasivat ovia karmeiltaan sekä etsivät ja takavarikoivat puhelimia ja tietokoneita joka paikasta – mutta olimme vain tulleet vahvemmiksi. Luonnollisesti mitä mieluisampaa se oli minulle, sitä vastenmielisempää se oli Kremlille ja Putinille henkilökohtaisesti. Luultavasti tämä oli ärsyttänyt hänet antamaan käskyn ”aloittaa aktiiviset toimet”. Tämä on KGB:n ja FSB:n virkailijoiden perinteisesti muistelmissaan käyttämä fraasi. Hankkiudu eroon henkilöstä ja pääset ongelmasta.

Jokapäiväisessä elämässä ihmisille voi sattua kaikenlaista ikävää. Tiikeri voi syödä sinut. Joku vihamielisessä joukossa saattaa lyödä seipään selkääsi. Saatat vahingossa amputoida sormen, kun yrität näyttää kumppanillesi kulinäärisiä taitoja, tai menettää jalan, kun käytät moottorisahaa autotallissa huolimattomasti. Tiili voi pudota päähän tai joku saattaa pudota ikkunasta. Lisäksi ovat kaikki tavanomaisen järkyttävät mutta ei niin yllättävät sydänkohtaukset ja muut murhenäytelmät.

Toivottavasti lukijoistani harvat ovat tulleet seivästetyiksi tai pudonneet ikkunasta, mutta on helppoa kuvitella, miltä sellainen

mahtaisi tuntua. Elämäkokemuksemme ja se, miten havainnoimme muita, mahdollistaa sen, että aistimme tuollaisen elävästi. Tai näin ainakin ajattelin ennen nousemistani tuohon lentokoneeseen.

Salapoliisiromaanissa noudatettavan yleisen käytännön mukaisesti yritän kertoa kaiken, mitä tapahtui tuona päivänä, niin täsmällisesti kuin mahdollista. Noudatan vanhaa ylevää periaatetta, että mysteerin ratkaiseva avain saattaa löytyä kaikkein pienimmästä yksityiskohdasta.

20. elokuuta, 2020. Herätyskello soi 5.30. Herään helposti ja menen kylpyhuoneeseen. Otan suihkun. En aja partaani. Harjaan hampaani. Roll-on-deodorantti on tyhjä. Hankaan kuivaa muovia kainaloihini ennen kuin heitän deodoranttipurkin roskakoriin, josta huonettani tutkimaan tulevat kollegani löytävät sen muutamaa tuntia myöhemmin. Kääriydyn kylpyhuoneessa roikkuvista pyyhkeistä suurimpaan, menen takaisin makuuhuoneeseen ja mietin, mitä panna päälle. Tarvitsen alusvaatteet, sukat ja t-paidan. Koska olen yksi heistä, joilla menee sormi suuhun vaatteita valittaessa, tuijotan ehkä kymmenen sekuntia avoimessa matkalaukussani olevia esineitä.

Hämmentävä ajatus putkahtaa mieleeni. Voinko käyttää eilistä t-paitaa? Olenhan viiden tunnin päästä takaisin kotona, jossa käyn uudelleen suihkussa ja vaihdan vaatteita. Ei, se ei olisi oikein, ajattelen. Joku kollegoistani saattaisi huomata ja ajatella, että pomo käyttäytyy kuin irtolainen.

Hotelli oli palauttanut pyykkini eilen, joten otan t-paidan ja sukat paketista. Matkalaukussa on puhtaita alusvaatteita. Pukeudun ja katsen kelloani: 5.47. En saa myöhästyä koneesta. On torstai, ja torstaisin olen orja. Tapahtuipa mitä tahansa, joka torstai menen livelähetykseen kello 20.00 ja kerron näkemykseni kuluneen viikon tapahtumista Venäjällä. *Tulevaisuuden Venäjä Aleksei Navalnyin kanssa* on yksi maan suosituimmista striimeistä, jota katsoo verkossa 50 000–100 000 ihmistä, ja postauksen jälkeen katselukertoja kertyy jopa puolitoista miljoonaa. Katsojamäärä ei ole tipahtanut tänä vuonna alle miljoonan.

(Jos ei olisi ollut torstai, olisin jäänyt Siperiaan vielä pariksi päiväksi. Tänään kaksi kollegaa matkustaa mukamani, ja useita muita jää tekemään työn loppuun.)

Kello on 6.01. Vihaan olla myöhässä, mutta kuten tavallista, en ole muistanut pakata kaikkea, vaan vyöni lojuu tuolilla. Minun on avattava matkalaukku, laitettava vyö sinne ja tehtävä kaikille liian täyttävä matkalaukku sulkeneille tuttu jumppa. Painan laukun kiinni koko painollani, suljen vetoketjun ja rukoilen mielessäni, ettei laukku halkea, kun otan käteni pois ja lakkaan painamasta sitä.

Kello 6.03 olen alhaalla hotellin vastaanottoaulassa, jossa lehdistösihteerini Kira Jarmyš ja avustajani Ilja Pahomov ovat jo odottamassa. Menemme Iljan tilaamaan taksiin ja ajamme lentokentälle. Matkalla kuljettaja pysähtyy huoltoasemalle. Se on hivenen epätavallista, koska useimmiten taksit tankkaavat eri matkustajien välillä, mutta unohdan asian nopeasti.

Lentokentällä törmäämme samaan idioottimaiseen järjestelyyn kuten kaikkialla muuallakin Venäjällä. On kuljettava laukkujen kanssa metallinpaljastimen läpi ennen kuin mennään sisälle terminaaliin. Tämä tarkoittaa seisomista kahdessa jonossa ja kulkemista kahden tarkastuspisteen läpi. Kaikki sujuu aina hyvin hitaasti, ja poikkeuksetta aina edessä on kaveri, joka unohtaa ottaa puhelimen taskustaan. Skanneri piippaa. Hän on myös unohtanut ottaa kellon pois ranteestaan. Skanneri piippaa uudestaan. Kiroillen mielessäni tuota tolloa, kävelen häkin läpi, ja tietysti skanneri piippaa. Unohdin ottaa kellon ranteestani. ”Anteeksi!” sanon jonossa takanani olevalle matkustajalle ja luen hänen silmistään kaiken, mitä itse ajattelin kymmenen sekuntia aikaisemmin.

En aio antaa mokoman pilata tuultani. Olen pian taas kotona, työviikko on kohta ohi ja vietän viikonlopun perheeni kanssa. Mahtava tunne.

Kira, Ilja ja minä seisomme keskellä terminaalia niin kuin työmatkalla olevien ihmisryhmien on tapana seisoa varhain aamulla.

Lähtöön on tunti. Katsomme ympärillemme ja mietimme, mitä tehdä ennen lentomme lähtökuulutusta.

”Mennäänkö juomaan kuppi teetä?” ehdotan. Teemme niin.

Myöhemmin ilmenee, että minun olisi pitänyt juoda teeni tyylikkäämmin, sillä kolmen pöydän päässä istuu kaveri, joka kuvaa vaivihkaa videota. Hän aikoo postata kyyryssä olevan vartaloni Instagramiin ja varustaa sen kuvatekstillä ”Navalny nähty Tomskin lentokentällä”. Videota tullaan myöhemmin katsomaan mahdolloman monta kertaa ja analysoimaan hetki hetkeltä. Siinä tulee näkymään tarjoilija, joka antaa minulle teetä punaisessa pahvikupissa. Kukaan muu ei koske kuppiin.

Teen juonnin jälkeen menen Siperian matkamuistot -nimiseen myymälään ja ostan makeisia. Mennessäni maksamaan yritän keksiä vitsin, jonka kertoisin vaimolleni Julijalle, kun tulen kotiin. Mieleen ei tule yhtään. Ei se mitään, keksin kyllä jotakin.

Lentomme kuulutetaan, ja kello 7.35 näytämme passimme ja nousemme bussiin, joka vie meidät 150 metrin matkan lentokoneelle.

Matkustajia on paljon, ja bussissa on hässäkkää. Yksi kaveri tunnistaa minut ja pyytää selfietä. Mikäs siinä. Sen jälkeen padot murtuvat, ja ehkä kymmenen muuta ahtautuu minua kohti saadakseen valokuvan. Hymyilen onnellisesti ihmisten puhelimiin ja, kuten aina noina hetkinä, aprikoin, kuinka moni todella tietää, kuka olen, ja kuinka moni on päättänyt ottaa valokuvan siltä varalta, että olen joku. Tämä vastaa täydellisesti Sheldon Cooperin kirjassaan *The Big Bang Theory* antamaa pikkujulkiksen määritelmää: ”Kunhan kerroo, kuka hän on, monet ihmiset tunnistavat hänet.”

Valokuvia otetaan lisää, kun nousemme koneeseen. Kira, Ilja ja minä pääsemme paikoillemme viimeisten joukossa. Olen tämän takia kireänä, koska minulla on reppu ja matkalaukku, joka pitää nostaa matkatavarahyllylle. Mitä jos kaikki hyllyt ovat jo täynnä? En haluaisi olla se, joka ryntäilee ympäri matkustamoaa pyytäen matkustamohenkilökuntaa löytämään tilaa käsimatkatavaralleni.

Lopulta kaikki on kunnossa. Matkalaukulleni löytyy hyllyltä tilaa, ja panen ikkunapaikalla reppuni jalkojeni väliin. Kollegani tietävät, että haluan mieluummin istua ikkunan vieressä, jotta voin pysytellä erossa jokaisesta, joka saattaisi haluta keskustella Venäjän poliittisesta tilanteesta. Minusta on yleensä mukava jutella ihmisten kanssa, mutta ei lentokoneessa. On aina paljon taustahälyä, enkä todellakaan nauti tilanteesta, jossa joku huutaa minulle kahdenkymmenen senttimetrin päästä: ”Tutkitte korruptiota, eikö niin? Kerron teille oman tapaukseni.”

Venäjä perustuu korruptioon, ja jokaisella on siitä oma tarinansa.

Tulen entistä paremmalle tuulelle odottaessani edessä olevaa, täydellisen rentoutumisen täyttämää siunattua kolmea ja puolta tuntia. Aion ensin katsoa jakson animaatio-sarjaa *Rick and Morty* ja lukea sen jälkeen.

Kiinnitän turvavyöni ja otan lenkkarit jalastani. Kone alkaa liukua pitkin kiitorataa. Kaivan reppuani, otan esille kannettavani ja kuulokkeet, avaan *Rick and Morty* -kansion ja valitsen sattumanvaraisesti tuotantokauden ja sitten jakson. Minulla on taas tuuria: tässä jaksossa Rick muuttuu kurkuksi. Nautin.

Ohi kävelevä stuertti mulkaisee minua, mutta ei pyydä minua sulkemaan kannettavaa, kuten aikansa elänyt turvamääräys edellyttäisi. Tämä on luontaista siitä, että on pikkujulkkis. Tänään menee todella hyvin.

Seuraavaksi ei mene enää hyvin. Ystävällisen stuertin ansiosta tiedän nyt täsmällisesti hetken, jolloin tunsin, että jotakin oli pielessä. Sen jälkeen, kun olisin ollut kahdeksantoista päivää koomassa, 26 päivää tehohoidossa ja 34 päivää sairaalassa panen hanskat käteeni, puhdistaisin kannettavani alkoholipohjaisella desinfiointiaineyhdistelmällä, avaisin ja puhdistaisin sen ja huomaisin, että jakson alusta olisi kulu-
nut 21 minuuttia.

Pitää tapahtua jotakin todella epätavallista, että lopettaisin *Rick and Morty*n katsomisen nousun aikana. Turbulenssi ei riittäisi siihen,

mutta nyt katson ruutua enkä pysty keskittymään. Otsastani alkaa valua kylmää hikeä. Minulle on tapahtumassa jotakin hyvin, hyvin kummallista, jotakin on vialla. Minun on suljettava kannettava. Jääkylmää hikeä juoksee otsaltani. Sitä tulee niin paljon, että pyydän vieressäni istuvalta Kiralta kasvopaperia. Hän on uppoutunut sähkökirjaansa ja ottaa katsettaan nostamatta kasvopaperipakkauksen laukustaan ja ojentaa sen minulle. Käytän yhden. Sitten toisen. Jotakin on varmasti pielessä. En ole koskaan kokenut mitään vastaavaa. Ei ole edes selvää, mikä minulla on. Mitään paikkaa ei särje. Minulla on vain outo tunne, että koko elimistöni sakkaa.

Päätelen, että minulla täytyy olla lentopahoinvointia, koska olen katsonut tietokoneen ruutua nousun aikana. Sanon Kiralle epävarmasti: ”Minulla on jotakin pielessä. Voisitko puhua minulle vähän? Minun täytyy keskittyä jonkun ääneen.”

Pyyntöni on epäilemättä outo, mutta hetken päästä Kira alkaa kertoa lukemastaan kirjasta. Ymmärrän, mitä hän sanoo, mutta se vaatii melkein pä fyysistä ponnistusta. Keskittymiskykyäni heikkenee hetki hetkeltä. Parin minuutin päästä näen vain hänen huultensa liikkuvan. Kuulen ääniä, mutta en ymmärrä, mitä sanotaan. Kira kertoo myöhemmin, että sinnittelin noin viisi minuuttia mumisten ”ohhoh” ja ”ahaa”, ja jopa pyysin häntä toistamaan, mitä hän oli sanonut.

Stuerti tulee käytävälle kärryjen kanssa – juotavaa. Katson häntä ja yritän ajatella, pitäisikö minun ottaa vettä. Kiran mukaan stuerti seisoj ja odotti. Katsoin häntä hiljaa kymmenen sekuntia, kunnes hän ja Kira alkoivat nolostua. Sanoin sitten: ”Minun kai täytyy nousta ylös.”

Olin pähkäillyt, että minun pitäisi mennä huuhtelemaan kasvoni kylmällä vedellä alkaakseni voida paremmin. Kira tuuppasi käytäväpaikalla nukkunutta Iljaa, ja he päästivät minut nousemaan ylös. Olin sukkasillani. Kysymys ei ollut siitä, ettei minulla olisi ollut voimia panna lenkkareita takaisin jalkaani. Oli vain niin, ettei asialla ollut juuri sillä hetkellä väliä.

Onneksi vessa oli tyhjä. Jokainen teko vaatii miettimistä, vaikka tavallisesti emme huomaa sitä. Juuri nyt minun oli tietoisesti ponnisteltava ymmärtääkseni, mitä tapahtui ja mitä piti tehdä seuraavaksi. Tämä on vessa. Pitää löytää lukko. On erivärisiä asioita. Tämä lienee lukko. Liikuta sitä tähän suuntaan. Ei, vaan toiseen suuntaan. Ok, tuossa on vesihana. Pitää painaa sitä. Millä teen sen? Kädeläni. Missä käteni on? Siinä. Vettä. On roiskutettava sitä kasvoileni. Mieleni pohjalla on vain yksi ajatus, joka ei vaadi ponnistelua ja joka työntää mielestä kaiken muun: *en kestä enää*. Huuhdon kasvoni, istuudun vessan kannelle ja tajuan ensimmäisen kerran: olen menettänyt kalua.

En ajatellut, että *olen luultavasti menettänyt kalua*. Tiesin, että olin.

Yritä koskea rannettasi toisen käden sormella. Tunnet jotakin, koska kehostasi vapautuu asetyylikoliinia, ja hermoimpulssi ilmoittaa toiminnasta aivoillesi. Näet kosketuksen silmilläsi ja tunnistat sen tuntoaistillasi. Tee nyt sama silmät kiinni. Et näe sormeasi, mutta tiedät helposti, milloin kosket rannettasi ja milloin et. Tämä johtuu siitä, että kun asetyylikoliini välittää viestin hermosolujen välillä, kehosi erittää koliiniesteraasia, entsyymiä, joka pysäyttää viestin, kun työ on tehty. Entsyymi tuhoaa ”käytetyn” asetyylikoliinin ja sen mukana kaikki aivoihin välitetyn viestin jäljet. Jos näin ei kävisi, aivot saisivat yhä miljoonia uusia viestejä siitä, että ranteeseen kosketaan. Se muistuttaisi verkkosivulle tehtävää hajautettua palvelunestohyökkäystä (DDoS): Klikkaa kerran – ja sivusto aukeaa. Klikkaa miljoona kertaa – ja sivusto romahtaa.

Selviytyäksesi DDoS-hyökkäyksestä voit ladata serverin uudelleen tai asentaa tehokkaamman. Ihmisen kanssa on vähemmän yksinkertaista. Kun miljardit väärät signaalit pommittavat aivoja, ne sekoavat täydellisesti eivätkä osaa prosessoida, mitä tapahtuu, ja lopulta sulkeutuvat. Jonkin ajan päästä ihminen lakkaa hengittämästä, mitä aivot niin ikään kontrolloivat.

Hermomyrkyt toimivat näin.

Yritän vielä kerran ja käyn läpi elintoimintoni. Sydän? Ei kipuja. Vatsa? Kaikki kunnossa. Maksa ja muut sisäelimet? Eivät satu vähäkään. Kaiken kaikkiaan? Kauheaa. Tämä on liikaa, ja olen kuolemassa.

Roiskutan vaivoin vettä kasvoilleni toisen kerran. Haluan palata paikalleni, mutta en usko, että pääsen ulos vessasta yksin. En löydä lukkoa. Näen kaiken selvästi. Ovi on edessäni. Siinä on lukkokin. Minulla on tarpeeksi voimia, mutta keskittyminen tuohon typerään lukkoon, käden ojentaminen ja lukon avaaminen oikeaan suuntaan on todella vaikeaa.

Jollakin konstilla pääsen ulos. Käytävällä on jono ihmisiä, ja näen, etteivät he ole mielissään. Olen ollut vessassa luultavasti pidempään kuin luulin. En käyttäydy kuin juoppo – en hoipertele, kukaan ei osoita minua sormella. Olen vain yksi matkustajista. Kira kertoi myöhemmin, että olin päässyt ikkunapaikaltani hänen ja Iljan ohi melko helposti. Olin näyttänyt vain hyvin kalpealta.

Seison jaloillani käytävällä ja sanon itselleni, että minun on pyydetävä apua. Mutta mitä voin kysyä stuertilta? En pysty edes pukemaan sanoiksi, mikä on pielessä tai mitä tarvitsen.

Katson kohti penkkejä, mutta käännyn sitten toiseen suuntaan. Katson nyt kapyysiin, jossa on viiden neliömetrin alalla ruokakärryjä, paikkaan, johon kävelet pitkällä lennolla, jos haluat juotavaa.

Oikeat kirjailijat ovat erikoisia ihmisiä. Kun minulta kysytään, millaista on kuolla hermomyrkkyyneen, mieleen tulee kaksi assosiaatiota: *Harry Potterin* ankeuttajat ja Tolkienin *Sormusten herran* Nazgûl. Ankeuttajan suudelma ei satu: uhri vain tuntee, että elämä loppuu. Nazgûlin tärkein ase on pelottava voima saada sinut menettämään tahtosi ja voimasi. Seisoessani käytävällä ankeuttaja suutelee minua ja Nazgûl seisoo vieressä. Minun on mahdotonta ymmärtää, mitä tapahtuu. Elämä valuu tyhjiin, eikä minulla ole tahtoa panna kamppoihin. Olen mennyttä kalua. Tämä ajatus valtaa minut nopeasti, voimakkaasti ja totaalisesti. En kestä enää.

Stuerti katsoo minua kysyvästi. Hän näyttää samalta kaverilta, joka ei aiemmin ollut huomaavinaan kannettavaani. Yritän vielä ker-
ran saada suustani ulos sanoja, jotka haluan kertoa hänelle. Yllätyksekseni onnistun sanomaan: ”Minut on myrkytetty, ja teen kuolemaa.” Hän katsoo minua pelästymättä, yllättymättä tai edes huolestumatta, puoliksi hymyillen. ”Mitä tarkoittatte?” hän kysyy. Hänen ilmeensä muuttuu radikaalisti, kun hän katsoo minua makaamassa jalkojensa juuressa kapyysin lattialla. En kaadu, en romahda, en menetä tajuntaani. Mutta tunnen ehdottomasti, että seisominen käytävällä on turhaa ja typerää. Loppujen lopuksihan teen kuolemaa, ja ihmiset kuolevat – korjatkaa, jos olen väärässä – makuuasennossa.

Makaan kyljelläni. Tuijotan seinää. En enää tunne olevani nolo tai ahdistunut. Ihmisiä alkaa juosta ympäriinsä, ja kuulen hätähuutoja.

Nainen huutaa lähellä korvaani: ”Kertokaa, tunnetteko olevanne sairas. Kertokaa, onko teillä sydänkohtaus.” Ravistan päätäni heikosti. Ei, sydämässäni ei ole mitään vikaa.

Minulla on juuri kylliksi aikaa ajatella: *Kaikki, mitä kerrotaan kuolemasta, on valhetta.* Elämäni ei välähdä silmiäni edessä. Rakkaimpieni kasvoja ei näy. Ei myöskään enkeleitä eikä häikäisevää valoa. Teen kuolemaa katsellen seinää. Äänet muuttuvat epäselviksi, ja viimeiset kuulemani sanat ovat, kun nainen huutaa: ”Ei, pysykää hereillä, pysykää hereillä.” Sitten kuolin.

Juonipaljastus: itse asiassa en kuollutkaan.

Jos kuvittelette, että koomasta herää enemmän tai vähemmän silmänräpäyksessä, niin kuin elokuvissa annetaan ymmärtää, minun on tuotettava teille pettymys. Olisin enemmän kuin iloinen, jos voisin sanoa, että yhdellä hetkellä olin ollut kuolemassa lentokoneessa ja seuraavalla avasin silmäni ja näin, että olinkin sairaalassa ja katsoin rakasta vaimoani, tai että ainakin joukko lääkäreitä tuijotti minua huolestuneesti. Näin ei tapahtunut. Palaaminen normaaliin elämään kesti useita viikkoja, jotka olivat täynnä erittäin epämiellyttäviä ja sitkeitä näkyjä. Koko prosessi muistutti pitkittynyttä ja hyvin todentuntuista matkaa helvetin tasojen läpi. En olisi yllättynyt, jos koko konseptin olisivat suunnitelleet ihmiset, jotka olivat olleet koomassa ja nähneet saman minkä minäkin. Harha-aistimukset jatkuivat katkeamatta, ja vilkaisin todellisuutta satunnaisesti niiden läpi. Ajan mittaan todellisuus lisääntyi ja hallusinointi väheni.

Pystyn muistamaan muutamista ensimmäisistä päivistä vain yksittäisiä hetkiä. Yhdessä niistä istun pyörätuolissa ja joku ajelee partaani. En pysty liikauttamaan sormeanikaan. Toisessa ystävällinen ihminen, ilmeisesti lääkäri, pesee käsiäni. Hän sanoo: ”Aleksi, ole hyvä ja sano sana. Kirjoitan sen ylös ja näytän sinulle.”

Sama pyyntö toistui päivästä toiseen, ja aloin pikkuhiljaa päästä kärryille. Ensimmäiseksi ymmärsin olevani Aleksei, sitten sen, että tämä oli harjoitus, jonka lääkäri halusi minun tekevän ja että tehtäväni oli sanoa jokin sana. Äänihuuleni olivat kunnossa, mutta ongelma oli siinä, ettei mieleeni tullut sanan sanaa. Yritin todella kovasti, mutta en päässyt siihen aivojeni osaan, joka vastaa sanojen ajattelemisesta. Tilannetta vain pahensi se, etten pystynyt selittämään lääkärille kyvyttömyyttäni keksiä sanaa, koska sekin vaati sanoja, joita minulla ei vain ollut päässäni. Pystyin nyökkäämään vastaukseksi sairaanhoitajan yksinkertaisiin kysymyksiin, mutta kokonaisen sanan muistaminen ja sanominen oli minulle liikaa.

Vähitellen aloin ymmärtää paremmin, mitä tapahtui, ja aloin jopa sanoa asioita. Sitten minulle annettiin kynä ja pyydettiin kirjoittamaan jotakin, ja kärsimykseni alkoivat uudestaan. Minulla ei ollut kerta kaikkiaan harmainta aavistusta siitä, miten kirjoittaa.

Lääkäri kävi luonani useammin kuin kukaan muu. Hän oli erittäin kuuluisa ja arvostettu japanilainen neurokirurgi ja professori. Hän puhui minulle pitkään selittäen hiljaisesti ja huolellisesti, mitä oli tapahtunut, minkälaista hoitoa minulla oli edessäni, kuinka pitkään toipumiseni kestäisi ja milloin voisin lopulta nähdä perheeni. Hänen ammattitaitonsa ja arvovaltaisuutensa tekivät minuun suuren vaikutuksen. Hän on ensimmäinen ihminen, jonka muistan selvästi herättyäni koomasta. Hän oli mahtava tyyppi, komea, joskin hivenen kaljuuntuva, ja erittäin älykäs. Jostakin syystä hän tosin oli myös uskomattoman surullinen.

Sairaanhoitajat kertoivat minulle myöhemmin, että professorin kaksivuotias poika oli kuollut onnettomuudessa, kun auto oli ajanut tämän ylitse Japanissa. Professori oli yrittänyt pelastaa poikansa hengen ja leikannut tämän itse, mutta lapsi oli kuollut traagisesti hänen käsivarsilleen. Yhdellä käynnillään professori luki minulle poikansa muistoksi kirjoittamansa haikun. En ollut koskaan kuullut mitään niin kaunista. Kun professori oli lähtenyt, en saanut noita riipaisevia säikeitä mielestäni ja itkin niitä hiljaa useiden päivien ajan.

Kun professori oli kanssani, yritin kuitenkin olla urhea, en vähiten siksi, että keskustelimme suunnitelmasta saada minut takaisin tollipilleni. Pidin todella siitä ajatuksesta. Seuraavalla viikolla professori kertoi, että saisin uudet, bioniset jalat vanhojen, ilmeisesti menettämieni jalkojen tilalle. Sen jälkeen hän tekisi hyvin monimutkaisen neurokirurgisen leikkauksen selkärankani korvaamiseksi. Uusi laite toisi suuren parannuksen, koska siihen olisi kiinnitetty neljä jättiläismäistä mekaanista lonkeroa, aivan kuin Tohtori Mustekalaan Hämähäkkimies-sarjassa. Olin haltioissani.

Voitte kuvitella pettymykseni, kun minulle kerrottiin, ettei ollut japanilaista professoria, että kaikki suunnitelmamme ja pitkät keskustelumme olivat olleet yhtä suurta hallusinaatiota. Syy siihen oli, että minulle oli annettu samanaikaisesti kuutta eri psykotrooppista lääkettä. Olin niin hölmistynyt, että vaadin saada nähdä sairaalan koko henkilökunnan. Olin kenties sekoittanut joitakin yksityiskohtia, ja ehkäpä hän ei ollut neurokirurgi vaan vaikkapa elvytysasiantuntija. Valitettavasti sairaalassani Charitéssa kukaan ei muistuttanut kuvaustani. Annoin ymmärtää hyväksyväni, että olin kuvitellut koko jutun niin kuin lääkärit ja perheeni minulle vakuuttivat. Siitä huolimatta googlasin monta tuntia japanilaisia neurokirurgeja siltä varalta, että olisi ollut yksi, jonka poika olisi kuollut onnettomuudessa. Jos ei olisi, minun olisi hyväksyttävä tosiasia, että olin itkeä märeissyt kolme päivää haikua, jonka olin itse keksinyt.

En muista ensimmäistä kertaa, jolloin näin Julijan kooman jälkeen. Ei ollut hetkeä, jolloin joku olisi tullut huoneeseeni, olisin avan-
nut silmäni, tuijottanut kaunista naista ja ajatellut: *Oh, Julija on täällä. Mahtavaa!* En tunnistanut ketään enkä ymmärtänyt, mitä ympärilläni tapahtui. Makasin vain sängyssä pystymättä keskittymään. Muistan tosin, että jokaisen päivän paras hetki oli, kun ”Hän” ilmestyi viereeni. Hän tiesi paremmin kuin kukaan muu, miten kohentaa tyy-
nyäni ja miten puhua minulle. Hän ei valittanut: *Aleksei-parka*. Hän hymyili ja nauroi, mikä sai minut tuntemaan oloni paremmaksi.

Tehohoitoyksikössä vuoteeni vastapäisellä seinällä oli suuri valkoinen kirjoitustaulu. Siihen oli piirretty jotakin, mutta yritinpä kuinka paljon tahansa, en saanut selville mitä. Tuijotin kirjoitustaulua, kunnes yhtäkkiä näin, että siihen oli piirretty pieniä sydämiä. Vähän myöhemmin huomasin, että sydänten määrä kasvoi. Vielä myöhemmin aloin laskea niitä ja tajusin, että olin ollut koko ajan tehohoidossa ja että Julija oli käynyt ja lisännyt uuden sydämen joka päivä. Katsellesani taulua onnistuin eräänä päivänä kirjoittamaan itse jotakin Julijan antamalle paperinpalalle. Kun hän näytti sitä minulle päästyäni sairaalasta, siinä ei ollut tekstiä vaan jotakin, mikä muistutti sydänkäyrän viivaa. Jonkin aikaa pystyin kirjoittamaan sanoja vain pystyriiviin. Opoin kirjoittamaan kunnolla vaakariviin muutamia viikkoja myöhemmin, mutta vielä pitkään jälkeenpäinkin sotkin edelleen kirjainten järjestyksen sanoissa.

Eräänä päivänä, kun todellisuudentajuni oli parantunut ja aloin vähitellen jopa muistaa jotakin englannin kielestä, pyysin sairaanhoitajalta vettä. Hän sanoi antavansa vettä heti, kun kirjoittaisin sanan ylös, ja ojensi kynän. Muistin, miten sanoa englanniksi ”vettä”, mutta en käsittänyt, miten se kirjoitetaan, yritinpä kuinka tahansa. Aloin suuttua ja vaadin taas kärttyisästi vettä. ”Yritä vielä kerran kirjoittaa se”, sairaanhoitaja sanoi tiukasti. Kiukuspäissäni raapustin paperille sanan, joka yhtäkkiä pulpahti alitajunnastani: ”fuck”. Ojensin paperinpalan sairaanhoitajalle jossakin määrin kostonhimoisesti, mutta enemmänkin ylpeyttä tuntien. Hän katsoi minua sympaattisesti. Olin kirjoittanut ”fkuc”.

Yritän kertoa muistojani aikajärjestyksessä, mutta tosiasiaa kaikki oli yhtä todellisuuden ja unien sirpaleiden mosaiikkia: japanilainen professori, kynä ja paperi, jalattomuuteni, sydämet kirjoitustaululla, se, että olin ollut pahassa onnettomuudessa, Julija, se, että olin vankilassa.

Niinpä istuinkin nyt punkalla vankisellissä. Vankilan säännöt oli kirjoitettu ympäröiville seinille. Ne vain eivät olleet tavallisia sääntöjä vaan sanoja tunnetun venäläisen rapbändin, Krovostokin lauluista.

Vartijat käskivät minun lukea sääntöjä eli laulujen sanoja yhä uudelleen ja uudelleen, sen tuhannen kertaa. Se oli kidutusta, ja olin unessa raivoissani. Paljon myöhemmin, sen jälkeen, kun olin palannut järkiini, mainitsin tämän yhdessä haastattelussa. Krovostokin jätkät vastasivat minulle Twitterissä: ”Ljoša *, sorry huonosta tripistä.”

Huoneeni seinällä oli valtavankokoinen televisio. Siitä tuli uusi koettelemus, joka oli vain vähän kauheampi kuin jatkuvat harhänäköni. Kun todellisuudentajuni palasi asteittain, sairaalan työntekijät yrittivät kaikkea mahdollista viihdyttääkseen minua. Eräänä päivänä he päättivät, että saattaisin tykätä katsoa jalkapalloa. Harmi vain, etten ole pätkääkään kiinnostunut jalkapallosta. Jonkin ajan päästä kollegani Leonid Volkov, joka oli tullut käymään, tajusi, mistä kenkä puristi. ”Miksi yritätte saada hänet katsomaan jalkapalloa? Hän vihaa sitä.” Televisio suljettiin nopeasti, ja vaikken tuohon aikaan ymmärtänytään paljoa, olin suuresti helpottunut.

Julija ja Leonid yrittivät lukuisia kertoja kertoa minulle, mitä oli tapahtunut, siinä juurikaan onnistumatta. Aivan kuin he olisivat koputtaneet kiinni olleelle ovelle. Sen takana olivat aivoni, jotka eivät vastanneet. He kertoivat myrkytyksestä; tajuntani menettämisestä lentokoneessa; FSB:n työntekijöitä täynnä olleesta Omskin sairaalasta; siitä, kuinka vallanpitäjät eivät pitkään sallineet siirtoani; evakuoinnista Saksaan... Mutta minä istuin vain ja tuijotin. He kertoivat minulle seikkaperäisesti, että Putin oli yrittänyt murhata minut, kun matkustin Siperiassa; siitä, että riippumattomat laboratoriot olivat vahvistaneet minun joutuneen myrkytetyksi ja vieläpä samalla kemiallisella aineella, jota Venäjän tiedustelupalvelut olivat käyttäneet myrkyttäessään Skripalit Salisburyssa. Ja sitten, kun he mainitsivat jälleen kerran sanan ”Novitšok”, katsoin heitä yhtäkkiä suoraan ja sanoin: ”Mitä vittua? Kuinka tyhmää!”

Leonid sanoo tajunneensa sillä hetkellä, että paranisin.

* Alekseini yleinen lempinimi.

Tietoisuuteni siitä, mitä oli tapahtunut, parani vähitellen, ja muistin, mitä oli tapahtunut ennen myrkytystä. Olivatpa epäonnistuneen murhayritykseni yksityiskohdat kuinka kiehtovia ja mukaansatempaavia tahansa, olin paljon kiinnostuneempi siitä, miten vaalit olivat menneet Tomskissa ja Novosibirskissa. Olimmeko julkaisseet tutkimuksiamme YouTubessa? Olivatko ihmiset katsoneet niitä? Olivatko ihmiset äänestäneet? Olimmeko päihittäneet Yhtenäisen Venäjän? Kuinka suuren ääniosuuden ehdokkaamme olivat saaneet? Kun ääniä laskettiin, pyysin Julijaa lukemaan tuona iltana koko Twitter-viestiketjuni ääneen. Sitten sanelin hänelle mongertaen viestejä lähetettäväksi kollegoillemme.

Vaalit olivat menneet paremmin kuin olisimme voineet toivoa. Tomskissa yhdeksäntoista 27 tukemastamme ehdokkaasta oli voitannut. Heihin kuului Tomskin-toimistomme koordinaattori Ksenija Fadejeva ja hänen varamiehensä Andrei Fatejev. Novosibirskissa kaksitoista tukemaamme ehdokasta oli valittu. Yksi heistä oli paikallistoimistomme koordinaattori Sergei Boiko.

Tästä huolimatta en palannut täysin reaali maailmaan ennen kuin sain nousta ensimmäistä kertaa sängystä ja ottaa muutamia askeleita omin päin. Minun ei annettu nousta pitkään aikaan, koska halusin karata ja jopa yritin sitä useita kertoja. Kun palasin pikkuhiljaa järkiini, tulin tietoiseksi siitä, että huoneeni ulkopuolella seisoi aina ihmisiä, jotka katsoivat minua lasin läpi. He eivät näyttäneet lääkäreiltä. Sen jälkeen, kun sain tietää, mitä oli tapahtunut, minulle selitettiin, että he olivat vartijoita. Eräänä päivänä yritin taivutella Julijaa sieppaamaan heiltä aseensa ja auttamaan minua pakenemaan. Tunsin, että minun piti paeta. Kun asetta ei näkynyt, päätin seuraavaksi ottaa asiat omiin käsiini. Ollessani yksin revin pois kaikki katetrit ja putket, verta roiskui ympäriinsä, ja yritin nousta ylös. Hoitohenkilökunta ryntäsi paikalle, palautti minut sänkyyn ja kytki minut piuhoihin alta aikayksikön. En silti antanut periksi niin helposti, ja yritin karata monta kertaa seuraavina päivinä.

Kun vihdoinkin, lääkärien luvalla, pystyin nousemaan sängystä omin voimin ja kävelemään muutamia askeleita epävarmasti lavuaarin luo, kaikki palasi oikeasti päähäni. Halusin peseytyä, mutta käteni eivät totelleet minua. Yhtäkkiä mieleeni tuli hyvin elävästi, miten muutamia viikkoja aikaisemmin olin yrittänyt pestä kasvojani Tomskista Moskovaan matkalla olleen lentokoneen vessassa. Menin takaisin sänkyyn, makoilin, tuijotin kattoon ja tunsin oloni aivan vihe-
liäiseksi. Näytin hauraalta vanhalta mieheltä, joka ei pystynyt kävelemään vaivatta kolmea metriä lavuaarille eikä avaamaan hanaa. Pelkäsin jääväni pysyvästi tuohon tilaan.

Aluksi näytti siltä, että näin tulisi todella käymään. Palaaminen normaaliin elämään vaati valtavasti ponnisteluja. Fysioterapeutti kävi luonani joka päivä. Hän oli miellyttävä ihminen, mutta pakotti minut tekemään elämäni vaikeimpia juttuja. Hän pyysi minua istuutumaan pöytään ja ojensi minulle kaksi kuppia. Toisessa oli vettä ja toinen oli tyhjä. Hän antoi minulle lusikan ja käski minun lappaa sillä vettä täydestä kupista tyhjään. Siihen mennessä puhuin jo aika hyvin ja sanoin: ”Okei, lapan sinulle viisi lusikallista.” Hän vaati kuitenkin mahdottomia: ”Ei, tarvitsen seitsemän.” Onnistuin lopulta äärimmilleen ponnistellen lappamaan ne seitsemän lusikallista. Tuntui, kuin olisin juossut maratonin.

Minun oli vielä opeteltava kävelemään kunnolla, pitämään tavaroi-
ta käsissäni ja koordinoimaan liikkeitäni. Minun oli otettava pallo kiinni sata kertaa päivässä. Se oli näännyttävää. Moniin viikkoihin en pystynyt laskeutumaan seisaaltani lattialle makaamaan ja nousemaan takaisin ylös. Sitten pystyin tekemään niin enintään kolme kertaa, ja se oli kovaa rääkkiä.

Mahtavin hetki tehohoidossa taisi olla päivä, jolloin lapsemme Daša ja Zahar lensivät Berliiniin Moskovasta. Jouduimme kuitenkin klassisen kömpelöön tilanteeseen, koska he eivät voineet halata isäänsä minuun kiinnitettyjen piuhojen ja putkien takia. Ei ollut myöskään mitenkään selvää, mistä voisimme puhua tässä tilanteessa.

Niinpä vain istuimme huoneessa, ja katselin heitä onnesta mykkyrässä.

Syyskuun 23. päivä oli viimeinen päiväni Charitéssa, jossa olin ollut yli kuukauden. Valmistauduimme lähtemään ja pakkasimme kaiken, ja ensimmäistä kertaa vaihdoin potilasvaatteet normaaleihin vaatteisiini. Pääsisin sairaalasta kello viisitoista, mutta minua pyydettiin sitten odottamaan iltakuuteen, koska lääkäriini halusi nähdä minut vielä viimeisen kerran. Ovi avautui, ja sisään käveli lääkäri, jota seurasi hämärästi tutulta näyttänyt nainen.

Hän oli Angela Merkel, Saksan liittokansleri. Tämä oli täysi yllätys. Tietysti tiesin jo, että hänen osuutensa henkeni pelastamisessa oli ollut merkittävä painostettaessa Putinia suostumaan minun siirtämiseeni Berliiniin. Halusin puristaa hänen kättään tai jopa halata häntä (minusta oli tullut hetkellisesti hyvin tunteellinen myrkytyksen jälkeen), mutta päättelin nopeasti, että verryttelyhousuni ja t-paitani olivat jo riittävä haaste tiukalle saksalaiselle protokollalle ja ettei minun pitäisi yrittää liikoa. Puhuimme seuraavat puolitoista tuntia lähinnä Venäjän politiikasta, josta Merkel oli hämmästyttävän hyvin perillä. Minuun teki suuren vaikutuksen, miten yksityiskohtaisesti hän tiesi tutkimuksistamme, etenkin viimeisimmistä Siperiassa tehdyistä.

Merkelin tulo katsomaan minua oli erittäin koskettava henkilökohtainen ele ja hyvin fiksu poliittinen siirto, joka ottaisi selvästi Putinia päähän. Hyvästellessämme kiitin häntä kaikesta siitä, mitä hän oli tehnyt. Merkel kysyi suunnitelmistani. Kerroin, että haluaisin palata Venäjälle mahdollisimman nopeasti. Hän sanoi: ”Ei tarvitse pitää kiirettä.”

Minulla oli kuitenkin pakkomielle palata Moskovaan mahdollisimman nopeasti. Halusin todellakin ottaa uudenvuoden vastaan kotona. Julija toppuutteli. ”Odotetaan, kunnes olet toipunut täydellisesti.”

Olimme Saksassa vielä neljä kuukautta.

21. SYYSKUUTA 2020*

Postaus rakkaudesta

Julijalla ja minulla oli häpäpäivä 26. elokuuta. Olemme olleet naimisissa 20 vuotta. Olen itse asiassa melko iloinen, että mis-sasin sen, ja voin kirjoittaa tämän tänään, kun tiedän hivenen enemmän rakkaudesta kuin kuukausi sitten.

Olette nähneet kohtauksen sata kertaa elokuvissa ja lukeneet siitä kirjoista: yksi henkilö makaa koomassa ja hänen kumppa-ninsa palauttaa rakkaudellaan ja loputtomalla huolenpidollaan rakkaimpansa henkiin. Ja tietysti juuri näin kävi meille, tiukasti klassisten rakkaus- ja koomaelokuvien sääntöjen mukaisesti. Minä nukuin, nukuin ja nukuin. Julia @yulia_navalnaya tuli katso-maan minua, puhui minulle, lauloi minulle ja soitti minulle musiik-kia. En voi valehdella: en muista siitä mitään.

Mutta kerron teille, mitä muistan. Ehkä sitä ei itse asiassa voi kutsua oikeastaan muistamiseksi. Kysymys on enemmänkin aivan ensimmäisten tuntemusteni ja tunteideni kokoelmasta. Se oli kuitenkin minulle niin tärkeää, että se on nyt painunut ikuisesti aivoihini.

Makaan täällä. Minut on jo herätetty koomasta, mutta en tunne ketään enkä ymmärrä, mitä tapahtuu. En osaa puhua enkä tiedä, mitä puhuminen on. Ainoa ajankuluni on odottaa Hänen tulevan. En ole varma, kuka Hän on. En myöskään tiedä, miltä Hän edes näyttää. Jos onnistun saamaan jotakin tolkkua harot-tavilla silmilläni, en pysty muistamaan kuvaa. Hän on kuitenkin

* Joitakin Instagram-postauksia on editoitu selvyuden vuoksi ja toiston välttämiseksi. Alekseihin kaikki Instagram-postaukset tämän kirjan kattamalta ajanjaksolta eivät ole mukana.